

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/244573,Krakow-Uroczystosci-z-okazji-45-lecia-rolniczej-Solidarnosci.html>

06.07.2026, 21:47

Kraków. Uroczystości z okazji 45-lecia rolniczej „Solidarności”

W związku z 45. rocznicą rejestracji NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”, w krakowskim Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się” odbyły się 27 czerwca 2026 r. uroczystości, w których wziął udział dyrektor oddziału IPN dr hab. Filip Musiał.

27.06.2026

Dr hab. Cecylia Kuta, naczelnik Oddziałowego Biur Badań Historycznych wygłosiła wykład o niezależnej działalności związkowej na wsi w latach PRL. Mszy w Sanktuarium Świętego Jana Pawła II Wielkiego przewodniczył abp Marek Jędraszewski.

Powstanie „Solidarności” było jednym z najważniejszych wydarzeń końca XX wieku. Od samego początku wspierali ją polscy rolnicy. Rejestrując NSZZ „Solidarność”, komuniści nie zgodzili się na rejestrację podobnego związku rolników. Jego statut został złożony w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie już 24 września 1980 r.

Wśród najważniejszych postulatów ludności wiejskiej znalazły się: prawo do swobodnego zrzeszania się w niezależnych związkach zawodowych, poszanowanie przez komunistyczne władze prawa do własności ziemi, swobodny obrót własnością ziemską, zrównanie w prawach gospodarstw rolników indywidualnych z uprzywilejowanymi państwowymi gospodarstwami rolnymi, ujednoczenie praw socjalnych na wsi i w mieście, reforma szkolnictwa wiejskiego, poszanowanie wolności religijnej.

29 grudnia 1980 r. w Ustrzykach Dolnych rozpoczął się chłopski protest, a 5 stycznia 1981 r. w Rzeszowie rozpoczęła się okupacja siedziby Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych. Na przełomie stycznia i lutego kilkanaście osób podjęło głodówkę w kościele św. Józefa w Świdnicy. Jednym z postulatów protestujących była rejestracja niezależnego związku zawodowego rolników. Co prawda 10 lutego komunistyczny Sąd Najwyższy odrzucił wniosek o rejestrację „Solidarności” rolników, jednak wkrótce protesty doprowadziły do podpisania tzw. porozumień rzeszowsko-ustrzyckich. Były one ostatnim - po Gdańsku, Szczecinie, Jastrzębiu-Zdroju, Dąbrowie Górniczej - porozumieniem społecznym zawartym w latach 1980-1981.

W reakcji na stały sprzeciw reżimu w sprawie rejestracji związku zawodowego rolników w marcu w Poznaniu doszło do zjednoczenia istniejących już niezależnych organizacji chłopskich, które przyjęły wspólną nazwę NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Działania rolników były systematycznie wspierane przez NSZZ „Solidarność” oraz hierarchię kościelną.

W walce przeciwko powstaniu rolniczego związku zawodowego komunistyczna władza doprowadziła do kryzysu bydgoskiego. Jako protest wobec brutalnych działań reżimu 27 marca 1981 r. odbył się największy strajk w Polsce. Uczestniczyło w nim około 11 mln osób. Dopiero ten protest wszystkich środowisk patriotycznych w całej Polsce wymusił rejestrację 12 maja 1981 r. Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”.

Solidarność Rolnicza

Relacja